

Effektivare operationer med roboten Holger

Universitetssjukhuset i Lund visade nyligen upp sin nya kirurgiska robot. Holger, som roboten informellt kallas, är skonsammare och mer precis än en mänsklig kirurhand.

II Robotens första insatser motsvarade de högt ställda förväntningarna.

Två män som opererades för prostatacancer genomgick lyckade operationer och kunde skrivas ut dagen efter ingreppet. Normal vårdtid efter en dylik operation är fyra–fem dagar.

– Syftet med roboten är att använda den vid olika kirurgiska ingrepp i sådana sammanhang där det är svåråtkomligt, förklarar Ingemar Ihse, chefläkare vid Universitetssjukhuset i Lund och ordförande i sjukhusets robotgrupp.

– Roboten har maximal rörlighet och är därigenom mer flexibel än det instrument som används vid traditionell kirurgi. Detta medför att operationstiden blir kortare än vid konventionell titthåls teknik, snitten som görs blir mer exakta, omkringliggande organ skonas, vilket ger mindre blödningar och färre nerv- och vävnadsskador. Även den smärta som en patient normalt upplever efter en operation minskar genom robotens precisa ingrepp.

Roboten, som är den andra i Sverige, (den första finns på Karolinska Universitetssjukhuset), kostar 12,5 miljoner

kronor i inköp. Köpet har finansierats med fem miljoner kronor i gåva från Holger Crafoords stiftelse (därför robotens namn) och med resten från Region Skåne.

– En rak jämförelse visar att investeringen är högre än vad motsvarande inköp av instrument och utrustning för konventionell hantering skulle ha kostat. Men räknar vi in sparade vård dagar, minskad risk för tidiga och sena komplikationer och det faktum att roboten kan användas under många och långa arbetsdagar så får vi kostnadseffektivitet, menar Ingemar Ihse.

Roboten opererar med fyra armar, en som styr kameran och tre som arbetar.

– Operationen sker via en konsol utrustad med pedaler för den opererande läkarens fötter och joysticks för händerna. Operatören tittar in i två kikarögon för att följa operationen. Konsolen möjliggör ett tredimensionellt seende och sikten är skarp.

Operationen kan även följas på skärmar som är anslutna till konsolen.

Roboten Holger i Lund är Sveriges andra kirurgirobot.

FOTO: KATHARINA BENGTSSON/MEDIA SERVICE

– Inläringen för att hantera roboten går fort i synnerhet för de läkare som har erfarenhet av konventionell titthålskirurgi.

Inledningsvis används roboten för urologiska ingrepp. Men den kommer att utnyttjas även inom gynekologi, kirurgi och efter årsskiftet även inom barnkirurgi, till exempel vid operationer av njurar och njurbäcken.

– Utvecklingen går nu snabbt och jag spår att fler sjukhus kommer att få tillgång till denna teknik inom en snar framtid, säger Ingemar Ihse.

Johan Erichs
frilansjournalist

Muslimskt bönerum blev verklighet på NÄL

Under ett år har Norra Älvsborgs lasarett NÄL i Trollhättan haft ett avsides beläget muslimskt bönerum på försök. Nu har försöket permanentats och det muslimska bönerummet har fått en central placering, granne med sjukhuskyrkan.

II Idén kom ursprungligen från en muslimsk läkare, som lämnade förslaget till chefskuratorn Shujaat Noormohamed. Det nya muslimska bönerummet är väl integrerat i vården på NÄL men motiveras först och främst av Lagen mot etnisk diskriminering i arbetslivet.

– Lagen kräver aktiva åtgärder. Man ska som muslim inte känna att man inte kan ta ett jobb för att man inte kan be, säger Shujaat Noormohamed.

Det muslimska bönerummet är öppet dygnet runt för personal, patienter och anhöriga.

– Inom islam har bönen en central betydelse, särskilt i samband med sjukdom och död, och bönen är förenad med ritualer som kan skapa rädsla och osäkerhet bland personal och medpatienter, förklarar han.

I sökandet efter ett lämpligt rum har knäckfrågan varit att hitta ett rum med tvättrum där muslimerna kan utföra den rituella tvagningen före bönen. På golvet i det nya muslimska bönerummet har en kraftig pil målats på golvet, som visar riktningen mot Mecka, som muslimerna alltid vänder sig mot i bön.

– På avdelningarna kan det till exempel vara svårt för personalen att visa muslimska patienter, som vill be mot

Mecka fem gånger om dagen, i vilken riktning Mecka ligger. Och jag har hört personal berätta om att de fått dåligt samvete när de insett att de pekat ut helt fel riktning, säger Shujaat Noormohamed.

I Trollhättan är 25 procent av befolkningen av utländsk härkomst och många är muslimer.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg inrättade i samband med den stora diskoteksbranden på Hisingen 1998 ett muslimskt bönerum. Men på Lunds sjukhus fick den lokala islamiska föreningen i Lund förra året nej på sitt krav på ett eget bönerum av utrymmesskäl.

Gunilla Mosén
frilansjournalist